

DR VASZILIEVITS EMIL.
NÉPSZERŰ OPERAI UTMUTATÓJA.

06821

16. Füzet.

SÁBA KIRÁLYNŐJE

DALMŰ 4 FELVONÁSBAN.

ZENÉJÉT IRTA

GOLDMARK KÁROLY.

SZÖVEGÉT IRTA

MOSENTHAL J.

A SZÖVEGET ÉS ZENÉT NÉPSZERŰ ALAKBAN GOLDMARK RÖVID
ÉLETRAJÁVAL KIEGÉSZITVE
ISMERTETI

DR VASZILIEVITS EMIL.

Ára 30 fillér.

BUDAPEST,
NÁDOR KÁLMÁN KIADÁSA.
IV., KÁROLY-KÖRŰT 8.

A kiadó előszava.

Kétes reménnyel indítottam meg *Dr. Vaszilievits Emil* szerkesztésében

Népszerű Operai Utmutató

című vállalatomat. A vállalat kilenc első száma Wagner operái tette. A művelt magyar közönség reményemen felül pártolt vállalatomat, s így a sikeren felbuzdulva újabb kilenc füzetet jelent meg, köztük *Erkel* Ferenc két örökszép operáját: *Hurvát és Bánk Bánt*. Nem mulaszthatom el, hogy e helyen a magyar közönséget köszönetet ne mondjak azon önzetlen támogatásért, melyben vállalatomat részesítette.

Remélem, hogy a művelt magyar közönség ezentúl sem von meg tőlem támogatását.

Budapest, 1907. augusztus 8-án.

Nádor Kálmán
kiadó.

Elméleti és gyakorlati Zongoraiskola

Köhler Lajostól. 3 füzetben, füzetje 2.— K. A teljes iskola ára 5.60 K.

Zongoraiskola általános használatra,

különös tekintettel a tanítóképző-intézetek tantervére,

írta: *Major J. Gyula*. két füzetben füzetje 4 k.

DR VASZILIEVITS EMIL NÉPSZERŰ OPERAI UTMUTATÓJA. 16. Füzet.

SÁBA KIRÁLYNŐJE

DALMŰ 4 FELVONÁSBAN.

ZENÉJÉT IRTA
GOLDMARK KÁROLY.

SZÖVEGÉT IRTA
MOSENTHAL J.

A SZÖVEGET ÉS ZENÉT NÉPSZERŰ ALAKBAN GOLDMARK RÖVID
ÉLETRAJZÁVAL KIEGÉSZITVE

ISMERTETI

DR VASZILIEVITS EMIL.

BUDAPEST,
NÁDOR KÁLMÁN KIADÁSA.
IV., KÁROLY-KÖRÚT 8.

Dr. VASSILJEVITS EMIL

NÉPSZERŰ OPERAI UTMUTATÓJA

16. Füzet

SÁBA KIRÁLYNŐJE

DALMŰVÉLYVONAT

Dr. VASSILJEVITS EMIL

22.249/16

206821

Goldmark Károly életrajza.

Goldmark Károly, zeneköltő, született Keszthelyen 1830. május 18. Első zenei oktatását — a hegedűn — a soproni zenedében nyerte. A műgyetemre és a konzervatoriumba iratkozván, 1847-ben Bécsben Jansától és Bóhmától hegedűt, Preyertől pedig zeneelméletet tanult, de a forradalom miatt bezárták a konzervatoriumot és Goldmark hét évig Bécsben és Budán mint színházi zenész és magán-zeneoktató tengődve, könyvekből szerezte meg nagy zenei tudását. 1857-ben Bécsben mutatta be műveit, s első hangversenye a legszebb reményekre jogosított; erre Budapestre tette át lakását, sűrűn érintkezvén Volkmann Róberttel és Brand Mihálylyal (a későbbi Mosonyival). Egy önálló hangversenyt itt is rendezett 1858-ban, hol legújabb szerzeményei közt leginkább feltűnt a zongorára és hegedűre irt *Suite*, melyben határozott, eredeti tehetsége feltűnően megnyilatkozott, s mely első szélésebb alapvetője is lett hírnevének. 1867-ben ismét Bécsbe tette át lakását, hol szenzációs sikert aratott *Sakuntala* hangverseny nyitányával; a darabot a budapesti filharmoniai társulat is sietett bemutatni Erkel Ferenc vezénylete mellett. 1865-ben fogott hozzá Mosenthal *Sába királynője* című drámai operaszövegnek megzenésítéséhez E munkája alatt sokat kellett az élet szükségleteivel küzdenie, s ez indította 1869-ben b. Eötvös József magyar közokt. minisztert arra, hogy 800 forint állami segílyt utalványozzon számára a »Sába királynője« opera bevégezhetőségére. A mű végre 1870-ben elkészült, de 1875-ig tartott, míg Liszt Ferenc révén Andrássy Gyula gróf közbenjárására a bécsi udvari opera előadásra elfogadta és utána Budapesten a nemzeti színházban is színre került 1876. március 18-án. A nagy mű megérdemelt ritka nagy

sikert aratott, s a német és olasz színpadoknak is egyik vonzó műsordarabja lett. 1886-ig tartott, míg Goldmark új drámai operájával, a *Merlin*-nel lépett fel (a m. kir. operaházban 1887. évi szeptember 26.). További művei: »*Briseis*« (1899), »*Berlichingeni Götze*« (1902), a »*Házi tücsök*« (1886).

Goldmark még számos maradandó becsű alkotással gazdagította az általános zeneirodalmat: vonós négyesei, quintettjei, zongora-triói, s nagy zenekari művei (*Tavaszzal*, s egy *Es-dúr szimfonia*; *A feloldott Prometheus*, *Penithesilea*, *Sappho* nyitányok; *Scherzo*; *Falusi lakodalom* suite); »*Zrinyi*« simfonikus költeménye (1903) szélesen ismertek, s állandó műsordarabjai a klasszikus és filharmoniai hangversenyeknek.

Irt több hangulatos dalt, zongora-darabot, férfi- és vegyeskört.

Goldmark jelenleg Bécsben él.

Goldmark Károly.

SÁBA KIRÁLYNŐJE.

Dalmű 4 felvonásban.

Először adatott Bécsben 1875. március 10-én.

Szövegét írta: *Mosenthal J.*

A szöveget és zenét népszerű alakban ismerteti: *dr. Vaszilievits Emil.*

Személyek:

Salamon király (Bariton).
 Baal Hanán, a királyi palota őre (Bariton).
 Assad, Salamon kegyence (Tenor).
 Főpap (Bass).
 Sulamith, leánya (Sopran).
 Sába királynője (Mezzo-Sopran).
 Astaróth, rabszolganője (Sopran).

A király és királyné kísérete, papok, leviták, nép stb.

Történet hely: Jeruzsálem és a syriai sivatag.

Az előjáték bevezető hangjainál, melyek rögtön a cselekményre térnek át, felemelkedik a függöny és előttünk áll Salamon király palotája teljes pompájában. Oszlopokon nyugvó nyílt csarnok, balra gazdagon díszített bejárat a királyi lakhoz; hátulról balra lépcső, mely az asszonyi lakhoz vezet, jobbra bejárat a nép számára; háttérben lépcsők és kilátás Jeruzsálemre.

Salamon nejei ünnepi díszben, fátyolokba burkolva a bal lépcsőn, rabszolganőktől kísérve; jobbról Jeruzsálem leányai ünnepi díszben, virágkosarakkal, cimbalmokkal, tambourinnal, stb. stb., utánuk nép és az örök.

Összkarban:

1.

Asz - szo - nyi szép - ség szi - ne, vi - rá - ga.

dicsőítik a bölcs király hatalmát:

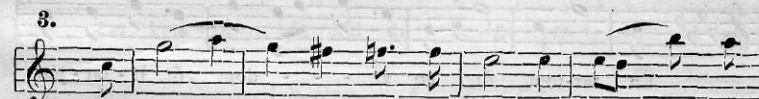
1a.

A főpap jelenik meg leányával Sulamithal; a jelenlevők tiszteletteljesen köszöntik őket. A főpap örömmel értesíti leányát, hogy a következő percben nemcsak a várva várt királyi vendég, de szeretett vőlegénye Assad is meg fog érkezni, kivel aztán rögtön oltárhoz is fog menni, hogy Isten színe előtt egyesítsék szerelmüket:

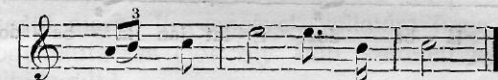
2.

E boldogító szavak után a főpap leányát megáldva elbúcsúzik és Sulamith társnői előtt ecseteli szíve szerelmét:

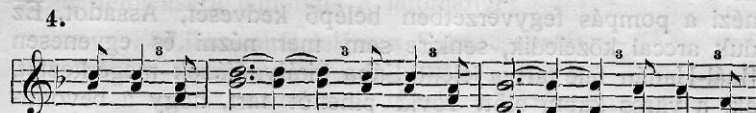
3.

As - sa - - - dom visz - sza - jó! Hall - já - tok ezt

a szót fest - vé - - rek.

örömmel kívánnak a lányok szerencsét barátjójuknak:

4.

Ő visz - sza - jó — Ti - ed lesz ő — A ró - zsák

közt le - ge - lő.

mialatt Sulamith túlradó szerelmében virágos képekben magasztalja kedvesét:

5.

Myrr - ha - cso - kör a ked - ve - sem, A

keb - lem - hez hoz - zá - si - mul;

Én tar - tom őt, én ál - - - dom őt. Il - lat - ján

lá - ba - doz, il - lat - ján lá - ba - doz.

Az induló hangjai adják tudtunkra, hogy Assad, ki Sába királynőjét kísérte ide, megérkezett és közeledik a királyi palotához. Sulamith remegő izgatottsággal kapaszkodik időközben visszatért atyjába és szerelemtől lángoló szemekkel nézi a pompás feyverzetben belépő kedvesét, Assadot. Ez dult arccal közeledik, senkire sem mer nézni és egyenesen Baál-Hanán felé tartva jelenti Sába királynőjének megérkezését, aki a város kapui előtt rövid pihenőt tart, hogy a bevonulásra díszruhát öltson:

6.

S el - jön - ni ké - szül fe - - je - del - mi fény - ben,

Meg - ér - ke - zik e hely - re nem so - ka.

Mikor a főpap az üdvözlést türelmetlenül váró Sulamithra figyelmezteti a deli leventét, ez visszaborzad és holt halványan jelenti ki a rémülettől dermedő bájos leányka előtt, hogy számára örökre elveszett, az okát ne is kérdezzék, mért?!

Az összes jelenlevőket aggódo nyugtalanság fogja el e különös kijelentésre, a mit az épen belépő Salamon király rögtön észre vesz. A király mindenkit kiutasít, egyedül akar maradni kegyencével; égi megnyilatkozást vár, mely megmagyarázza Assad lelkében történt változást:

7.

Lel - kem - be ég kül - di su - ga - ra - it. Az

ég - - be fényt csak az ő lel - ke hint - het.

Egyedül marad kegyencével, vallatóra fogja, mi az oka annak, hogy elutazása előtt oly hön szeretett jegyesétől az út alatt elhidegült?

Kétségbeesve ismeri be ezt a tényt Assad, de nem képes megmagyarázni, hogy történt ez. Látománya volt, mely sorvasztja vérét, minden izmát, s mely az örütségbe kergeti. A király felhívására elmondja a látományt:

»Libanonnál lelém a Sába csapatát,
S üzeneted ott adtam át.
De őt magát nem láttuk, a királynét,
Mert arca nem tűr szemet, csak királyét.
Mivel kedvem, s erőm a nap hevétől lankadt,

8.

A ced - rus er - dő - ben ke - res - tem

hús nyu - gal - mat.

Ott a nesztelen békesség
Fűszeres, hús ölén leterülék
S itt, halld . . .

8a.

E - züst - ként csör - gő tisz - ta cser - mely, csa -

csog - ni kez - dett ál - - - - - mo -

dó lel - kem - mel.

Halkan mesél s megigéz szép danákkal.
Odanézek, s fény hat a sűrűn által.
Emelkedem, s leszködöm mind odébb —
S óh égi hatalmak! — mily édeni kép!

8b.

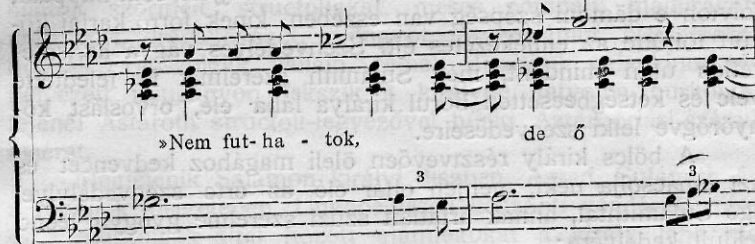
Kris - tály - ha - bon, mint haty - tyú tűnt e -

lő, fű - rőd - ve ott, a leg - szebb é - - gi nő.

Fehér nyakát sötét haj övezé,
Mint ében illő ivor kép köré.
Két csillag nyílt éjpillák közepett,
Két rózsza áll őr két sor gyöngy felett,
Két bimbó fakad óvó kéz alul,
A dús szépségtől a szem elvakul.

8c.

»Nem fut - ha - tok, de ő

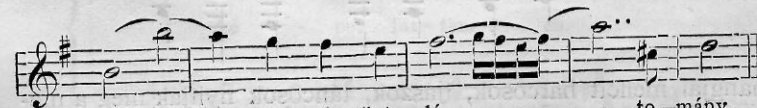
sem üz - het el!

Felém hajol arcának fényével,
S ölel és ajkhoz ajkat hőn szegez,
S szoritva tart hullámzó kebléhez
S ledőlök én, többé nem magamé,
A szép varázsló lábai elé.
De zörg a haraszt, ő körültekint,
Szökik, s eltűnt lég alkotásaként.«

8d.

Fejt - het - len szép ta - lány, oh el - tűnt lá - to -

mány! Oh el - tűnt lá - - - - to - mány.

Ez, mi elvette Assad eszét; azóta sem éjjele, sem nappala, folyton e dämoni szépség van eszében, kinek forró karjai között töltötte az emlékezetes éjt. Szenvedélyes vágya az ismeretlen után mindent, még Sulamith szerelmét is feledtette vele és kétségbeesetten borul királya lába elé, orvoslást könnyörögve lelki szenvedéseire.

A bölcs király résztvevően öleli magához kedvencét és azt tanácsolja neki, menjen oltár elé az érte szenvedélyvel égő Sulamithtal, annak ártatlan szüzi szerelme gyógyír leendő felült kedélyére:

9.

Ol - tár e - lé menj szűz a - rád - dal,

Ol - tár e - lé menj szűz a - rád - dal.

Mindketten elhagyják a termet, s erre megkezdődik Sába királynőjének káprázatos bevonulása.

Az ismert gyönyörű induló:

10.

hangjai mellett harcosok, ijászok, táncosok nyitják meg a menetet. Utánuk ajándékokat vivő szolgák, kik fegyvereket, ritka

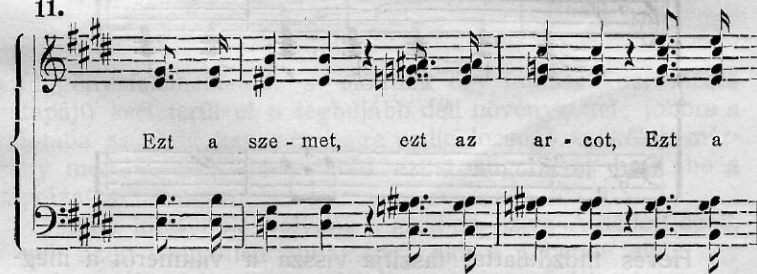
állatok szőrméit, structollakat, mesés pompájú madarakat, aranyport, drágaköveket, gyöngyöt, lószerszámot, illatszereket hoznak; rabszolgák vállain, remek disztítésű palankinon elhelyezett nyugágyon fekszik a királyné fátyolba burkolva, fejénél Astaróth structoll-legyezővel hűsíti. Aztán óriási számú kíséret.

Megjelenik Salamon királyi diszben, Assad, Sulamith és a főpapok kíséretében. Ünnepelesen köszönti vendégét, mire ez a rabszolgák által hozott ajándékokat a király lába elé helyezteteti. Legnagyobb ajándék gyanánt pedig leveszi fátylát, s megmutatja arcát, melyet halandó szem még nem látott.

Amint a királynő gyönyörű arcát leleplezi, örülként rohan feléje Assad, mert megismeri benne ama bájos lényt, kit Libanonnál karjai közt tartott. Sába királynője azonban jéghideg tekintettel utasítja vissza a vakmerőt és Salamon békitőleg lép az izgatottságtól remegő Assad elé.

Egy remek septettben jut érvényre az általános megdöbbenés, melyet Assad kijelentése szült:

11.

Ezt a sze - met, ezt az ar - cot, Ezt a

ké - - pet lát - tam én.

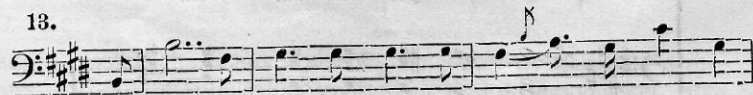
A királynő rideg fenséggel kérdi a királyt, mit akar tőle ez a merész ifjú, aki előtte teljesen ismeretlen. Assad lángoló szenvedélyvel közeledik a bűbajos asszonyhoz és forró szavakkal emlékezteti ezt a libanoni kéjittas órák gyönyöreire. Eközben a zenekarban tompán zúg fel Assad szomorú sorának motívuma:

12.

Heves mozdulattal taszítja vissza a vakmerőt a megbántott királynő, s fennen szóval hirdeti, hogy előtte az ifjú ismeretlen. Vad kétségbeeséssel rogy ekkor Assad királya lába elé és halálért esd. Komoly figyelmeztetéssel mutat a király a csendesen zokogó Sulamithra, aki néma fájdalommal nézte végig a kínos jelenetet:

13.

Esz-mélj fi - am, s ma ör - vendj nyu - ga - lom - nak,

ol - tár e - lé vi - szed a - rá - dat hol - nap

aztán vendégével a tömeg éltetése és üdvívalgása között távozik.

Assad mereven, mintegy önkívületben bámul a királynő után, miközben a függöny legördül.

Második felvonás.

Rövid előjáték után:

14.

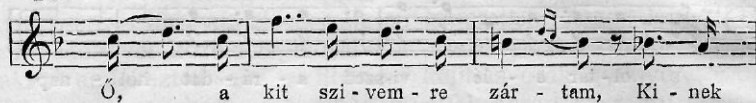
a függöny felemelkedik, s előttünk egy fantasztikus, mesés pompájú kert terül el a legbújább déli növényzettel; jobbra a palotába szolgáló kapuzat, balra pedig locsogó szökőkút márvány medencével. A tele hold ezüst sugaraival hinti be a káprázatos látványt.

Sába királynője bolyong a kertben, szíve Assádért eped, ő volt azon ismeretlen tünemény, aki a Libanon alján egy szerelmes éjszakát töltött a deli levante szenvedélytől remegő karjai között. Ezt nem tudja elfelejteni, s bár az ész tanácsára Salamon előtt megtagadta Assádot, most, mikor hallotta a király rendelkezését, mely szerint szerelmesének Sulamithot kell oltár elé vinnie, elementáris erővel tör ki az ifjú utáni vágya.

Gyönyörű dalban panaszolja lelki küzdelmét:

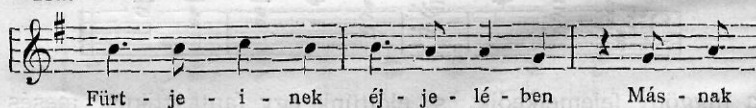
»Az ünneplők örömétől
Gyászom engem számkivet,
Itt virrasztom én sötétül
Álmatlan keservemet.

15.

Mire az éj elmerül,
Sulamithal egyesül.
Vele ő, velem a szégyen...
És ha ez a jégkirály
Győzedelmesen megáll,
Minden, minden veszve légyen?

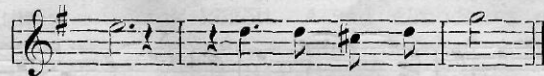
15a.

És csak én legyek feledve?
Vissza őt nem hozza semmi,
De emléke isteni...
Szív, ha nem tudsz boldog lenni,
Miért nem bírsz felejteni?
Vajh' koronák pótolhatják,
Vagy királyi büszkeség,
Ama szerelem malasztját,
Melyet egyszer érezék?
Mikor szembe szem merül,
Lelkünk csókban egyesül?

Libanon csókunk tanuja,
Csacska forrás, hús berek,
Hold ezüstje, lomb borúja,
Óh jaj! ne üldözzetek!
Ittas lelkem háborog,
És felejttem ki vagyok. —
De ugyan mi tilt el tőle?
Titkunkat nem látja kém!
Senki ne tudjon felőle,
Csak én tudjam: ő enyém!
Enyém?! Oh! Hisz van arája,
Ma esküszik kedvesem!
Másnak csókja vár reája...
Másé? Soha! nem, nem, nem!

15b.

Kötéseit széjjel tépem
És kibontom királyképen
Lelkem győztes fegyverit.
Királyokat megvettem,
S most én álljak megvetetten,
Kit királynak Sába hív?!
Vágyad édes választottját,
Hogy elcsalják, elrabolják,
Azt eltűrnéd büszke szív?

Nem! keb - lé - re más ne fűz - ze.

Lobogj lángra szívem tüze!
Reszkess tőlem Sulamith!

Bizalmasa, Astaroth jelenik meg a kertben, ő az egyedüli, aki sejti a királyné titkát, s örömet akarva neki szerezni, titkon megsugja, hogy Assád álmodozva bolyong a kertben. Lobogó lángra gyúl e hirre a királyné vágyakozó szívének sorvasztó tüze, s megparancsolja Astarothnak, bűbajos énekkel csalja ide az ifjút, ő pedig elrejtőzik a szökőkút mögé. Astaroth eltűnik a lombok között és csodás dal csattog fel a bűbajos éjben. Assád jön lassú léptekkel, égi hangok csalják őt mind közelebb, közelebb, a lég szerelmi vágygyal telik meg, fullasztó gyönyört lehel minden virág, s az ifjú epedőn sóhajt fel:

16.

Kéj - te - li han - - - gok, csil - la - gos ég,

Csó - - - kolj má - mo - ros es - ti lég,

Ez isteni helyen is hiába keres nyugalmat, szíve egész szenvedélyével csüng emlékein.

A szökőkút sötét háttéréből hirtelen lép elő Sába királynője, s a hold csillogó sugáiraival behintve, szépsége csodás látományt nyújt. Assád esztét veszítve, gyönyöríttasan nézi a tündéri varázslatot, melyben álmainak folytatását látja.

Szerelmi vágyában epedőn lihegi a gyönyörű asszony:

17.

»Jössz-e vég - re va - la - há - ra, Vár - lak

rég ke - ser - ve - sen.

»Jösz-e lelkem fénysugára,
Libanoni kedvesem? «

Assád csak most látja, hogy nem álom, hanem gyönyörteljes valóság, ami előtte áll. Szomorú sorsának motívuma (l. 12. sz.) lágyan csendül fel a zenekarban, szerelmi vágyának enthusiasmusában borul a királynő lábaihoz, aki a vágyakozástól vonagló testéhez szorítja szerelmesét és fátyolával teljesen betakarja azt.

Varázslatosan szép duett következik most, mely a mohón epedő szerelmet, az édelgő csókokat gyönyörűen érzékíti meg. Szerelmes önkivületben ölelik egymást a szerelmések, mikor a templomór hangja zúg fel és reggeli imához hív. Villámgyorsan bontakozik ki a királyné kedvese karjai közül és hirtelen eltűnik a bokrok között. Assád álmodozva néz egy ideig szépséges asszonya után, s aztán leroskad a szökőkút mellé. Itt találják őt alélva Baál-Hanán és kísérete, akik a beköszöntő reggelt üdvözölve lépnek a kertbe:

18.

Assád feleszmél, zavartan össze-vissza beszél, Baál-Hanánban és kíséreiiben azt a tudatot kelti, hogy megőrült, s ezek szánakozva vezetik el.

A szín megváltozik, Salamon templomának belsejét látjuk magunk előtt. Balra díszkapu és emelvény a király számára, jobbról bemenet. A színpadot szélteben aranyos rácsozat választja ketté a főszentséghez szolgáló magas lépcsőzeten. A főszentség magas lépcsőn uralja a háttért. Az asztalok előtt a hátágú arany gyertyatartó, s szent kenyerekkel megrakott asztalok állanak. Középen az áldozó oltár. Nép, papok, leviták, zenészek hárfaszóval bevonulnak a díszruhába öltözött főpappal élükön. Hatalmas ensemble-ban:

19.

Zeng-jük az u - rat, ó jó - sá - gos.

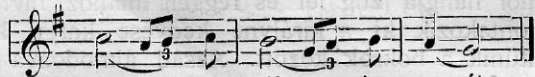
dicsérik az urat.

Majd megcsendül kívül a menyasszonyi díszbe öltözött Sulamith kíséretét képező szüzek éneke:

20.

Mint ég a bu - zá - ra e - sőt bo - csát, Áldd meg, U -

runk, az if - - ju a - rát.

A szüzek csészékben buzaszemeket hoznak, Sulamith pedig egy gerlepárt tartogat ölében áldozatul:

21.

E ger - le - párt, u - ram fo - gadd, Hi - tem, mint

ők, oly tiszt - ta hív.

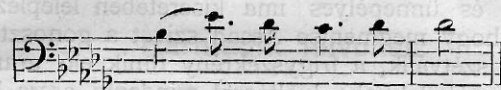
Szelid ájtatossággal imádkozik istenhez, hogy adja neki vissza Assad szerelmét.

Assádot Salamon király vezeti a templomba és atyai szeretettel figyelmezteti, hagyjon immár fel álmódzásával:

22.

Vesd sze - med az ég bolt - já - ra, Hol tör -

vényt a jó - ság ül.

Lélektelenül áll Assad a főoltár elé, s érzéktelenül tűri Sulamith érintését, s az esketési szertartás megkezdését. Amint a főpap a jegyepár gyűrűt ki akarja cserélni, megjelenik Sába királynője az emelvényen. Assad hirtelen feleszmél, meglátja a királynőt, a gyűrűt vad felkiáltással eldobja s a bájos démon felé rohan.

Salamon csodálkozással nézi magas vendégét, de ez nyugodtan mondja el, hogy nászajándékot hozott a menyasszonynak, s Astaróth csodás gyöngyöket nyujt át arany csészében.

Assad nem tudja magát tovább türtőztetni, vad elragadtatással iparkodik a királynő fátylát letépni, s ebben a leviták csak nagy nehezen tudják őt megakadályozni:

23.

Meg - állj ha - lál - ho - zó az ol - tár

ár - nyé - ká - ba, Ily ó - rült tett és szó.

Az ifju nyugalmat erőszakol magára, a királynő elé lép, s igazolásra hívja fel ezt; tegyen tanubizonyságot arról, hogy ő nem örült. A választ nemcsak Assad, de az összes jelenlevők lázas nyugtalanságban várják. A zenekarban melán csendül fel ismét Assad balsorsának motivuma (l. 12. sz.).

Hideg dolyffel jelenti ki ismételtén a királynő, hogy az ifjú leventét nem ismeri, sohasem látta.

Szomorú ijedtség bénítja meg a jelenlevőket, kik most már tényleg örültnék hiszik Assadot; a főpap a szentek szentélyébe lép és ünnepélyes ima kíséretében leleplezi a frigszekerényt, hogy megmentse Assad szívét a gonosztól. A függöny hátul szétválik, a frigszekerény tűnik elő arany cherubok között. »Hallelujah« kiáltással mindenki arcra borul.

Sába királynője Assad közelébe férkőzik, s szerelmes, epedő sóhajjal súgja ennek nevét fülébe, az ifjú szenvedélyét ezzel a végletekig akarván izgatni. Ezt el is éri! Assad vad szavakban tör ki, átokkal ajkán szidja az istentiszteletet, a királynőt óhajtja Istenül, hogy egyedül ezt imádhassa Istenként.

Elszörnyedten e merényletre szétszalad az ájtatos nép, s a papok dörgő hangon mondják ki az átkot a szentségtörőre. Hatalmas karban:

Á - tok rá, ki hi - tet át - koz, vi - gyé -

tek ha - lál - ra őt.

jutnak érvényre a harag kitörései és a leviták tajtékzó dühvel vonszolják ki Assadot, hogy halálba vigyék. Dörgő hangon parancsol csendet a király:

»Megálljatok!

Birája én magam vagyok!«

A bölcs király sejtí az összefüggést a csodálatos tények és Assad látszólagos örütsége között, s azért parancsoló tekintettel utasítja vissza a királynét, aki titkon Assadhoz akar közel férkőzni, mialatt a szerencsétlen Sulamith vad lelki fájdalmak között rogy térdre és védelmet keresendő, görcsös zokogással kulcsolja át királya lábait.

A függöny lassan legördül.

Harmadik felvonás.

Ünnepi csarnok. A hátsó csarnokot az előtértől díszfüggöny választja el. Hátul az emelvényen ünnepi asztal van terítve. Koszorus rabszolgák állanak a lépcsőkön. Pohárnokok térdelve töltik meg borral az arany kelyheket és arany tálaikon kínálnak gyümölcsöt.

Szinekből gazdag ballet folyik az előtérben:

25.

majd vidám bacchanalia dallama hangzik fel:

26.

Sába királynője lép be gazdag pompájú tünnepi díszben, Salamon király követi őt és barátságos hangon kérdi, miért hagyta el oly hirtelen a vidám lakomát, s mi az oka annak, hogy arca oly bánatos? A király intésére a táncosnők elhagyják a csarnokot, s mikor egyedül vannak, a királynő Assád életét kéri. Komoly méltósággal utasítja vissza a király ezt a kérelmét, mert amint mondja, a bírák ítéletét nem befolyásolhatja. Mind sürgetőbben és hevesebben ismétli a királynő kérelmét, melynek teljesítése lesz próbaköve a király vendége iránti vonzalmának, mert őt az ismeretlen ifjú egyébként nem érdekli. Mikor Salamon király újra elutasítja a kérelmet, hevesen tör ki a bájos asszonyból a királyi gőg; ő, ha Salamon az ő vendége lenne, semmiféle kérését nem utasítaná vissza:

27.

Vol-nál te ven-dég or-szá-gom-ban, ki-

kér-néd bir-to-kom ja--vát.

Azonban minden könyörgése hajótörést szenved a király erős akaratan. Keserű harag fogja el a megbántott asszonyt és vad dühvel fenyegeti meg Salamont:

28.

E-szed-be jut még, büsz-ke gaz-da,

Ki volt, kit meg nem hall-ga-tál.

»Igy csúfolsz engem, megtagadva
Kérelmemet, kevély király?

Eszedbe jut még, büszke gazda,
Ki volt, kit meg nem hallgatál.
Még átkos lesz neked az óra,
Hogy térden láttál Salamon!
Vigyázz! vigyázz! találkozára
Még visszatérek egykoron.
Akkor te reszkesz és rendülj meg,
Ha jó a boszú zordonul,
Ha Sába nyilai repülnek
És Sion trónja felborul!»

Fagyos nyugalommal válaszolja a király, hogy a jövő Isten kezében van, mire a királynő vad kétségbeesésében közli Salamonnal, hogy akarata ellenére is megmenti Assádot, s gyűlölettől lángoló szemekkel végig merve a királyt, elrohan.

A bölcs király előtt most már nem titok az a gyalázatos játék, melylyel a buja asszony Assád fejét megzavarta és megvetéssel néz a magáról megfélemedezett nő után.

A palotaőrnek megparancsolja, vezessék hozzá Assádot, s eközben játszódik le ugy zeneileg, mint scenikailag az opera leghatásosabb és legbájosabb jelenete. Sulamith közeledik teljes fehérben (a gyász színe), kibontott hajjal, hajadonoktól (szintén fehérbe) kísérve. Assád életéért könyörög a szerelmes szűz, s chorusban éneklik vele a hajadonok a könyörgő kart:

29.

30.

*Az én é-le-tem meg-sza-kadt, Pál-cát tör-

tek fe-let-tem,

»Letéptem ah, virágaimat
S arául özvegy lettem.

Im lelkem égnek szentelem,
S hogy nyugtomat megleljem
A zárdai magány ölén.
Siratom holt szerelmem!
De mielőtt e tetszhalál
Elzárt völgyébe térek,
Még utójára, oh király,
Térdemre esve, kérek :«

30a.

Bi - rá - id - ban nincs ke - gye - lem, Oh
védd As - sá - dot tő - lük, Mentsd meg ha - lál - tól
ked - ve - sem, Mentsd meg ha - lál - tól ked - ve -
sem, s én vi - gan sir - ba dű - lök.

Görcsös zokogással borul királya lábaihoz a fájdalom-
tól meggyötört gyermek :

31.

sem, s én vi - gan sir - ba dű - lök.

A király merően néz a távolba, látnoki ihlettség szállja
meg :

»A puszta szélén pálma áll,
Ezt a magányos fát keresd meg.
Számum megáll ott forró utján,
E fára ég erőt bocsát,
Ott száll a béke, vészek multán
Szerelmedre és reád!

Kezeit áldólag terjeszti ki a bájos lányka feje fölött és
szomorú bánattal néz a távozó után, ki társnőitől kísérve
lassan kimegy, miközben a függöny legördül.

Negyedik felvonás.

Beláthatatlan sivatag. Szegélyénél áll a szent szüzek
menhelye, a közelben pedig egy magas kiaszott pálma. Ide
irányítja a teljesen megtört Assád vándorutját. A haláltól
megmentette őt királyának hatalma, de számúzta hona, s itt
a sivatagban keres gyógyírt sebzett szívére. Itt éri őt utol
Sába királynője, s szerelmi hevületben rohan az ifjuhoz :

»Megvettem őreid. Hamar!
El innen!
A teve felnyergelve
Kész futni innen. Ne habozz!
Én Assádom! Szívem szerelme!

Assád : Igy döntesz újra kábulatba
Daemon, s kigunyolsz aztán?

Sába : Nem daemon! Nem! Hisz könyhullatva
Bocsánatért esdek csupán.
Az álszégyent, mely elnémitott,
A büszkeséget átkozom!
Én voltam, én, ki boldogított,
Kinek tanuja Libanon.

Én az, ki trónon állt feletted,
S mint szolga most nyomodba jár,
Én, aki elvesz most éretted,
S nélküled nem bír élni már!

32.

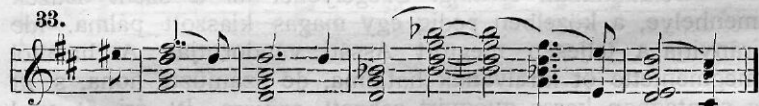
Fi - zet - ni fo - gok sze - rel - mem - nek hal -

lat - lan gaz - dag tel - je - vel.

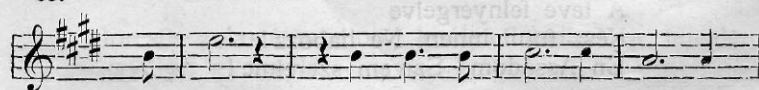
Mikor Assád habozását látja szerelmi mámorában lihegve,
kétségbeesett kiáltással borul a bájos asszony szerelmese
lábaihoz,

33.

majd égő szavakkal ecseteli a boldogságot, mely őket otthon
várja:

34.

»Oh jer, tu - dok egy ár - nyas - ol - tárt,

Hús pál - ma - er - dő kö - ze - pén;

»Ott zengiünk hő szerelmi zsoltárt
Ujjongva te, susogva én.

Mit vágyad kér, ott meg van adva,
Ott földi gondhoz nincs közöd,
S a földi üdv gyönyöre, kéje
Megoszlik ott kettőnk között.
Oh ne habozz, a perc oly röpké,
Oh jer, mielőtt messze szökne,
És Sába illatos ölén
Enyém lehetsz és tiéd én!»

Assád lelki küzdelme borzasztó, de győz átkos szenvedélyén,
ő már Istenhez tért és a királynő számára, aki életét
tönkretette, csak átkai vannak.

Sába királynője kétségbeesett fájdalommal hallja az
átkot, önkivületben rohan el:

»Kétségbeesés zord éjszakája
Jer és boríts el engemet!»

Erőtlenül esik össze Assád a pálma alatt, végkép ki-
merítette őt ez utolsó lelki küzdelem; a halált hívja, az legyen
megváltója kínjainak:

35.

A kín ha - lál - lal é - ri vé - gét, Küz - dő szí -

vem győ - zött ön - ma gán, s így bé - - ke

int a harc u - tán.

»Kín nélkül közelít a vég
És engesztelten nyújtja ég
Az örök békét.

S kaput az örök üdvbe nyit
Egy égi lény, mosolygó ajkkal:
Te vagy megváltóm, szűzi angyal
Te vagy szerelmem Sulamith!»

35a.

Is - ten, ki-

nek ma - lasz - tos üd - ve Meg - té - ri-

tet - - te lel - - ke - met,

Ki irgalmazva, könyörülve
Látsz törvényt bűneink felett,

Add: könnyeim a bűnt megválták
Halld a haldokló jajjait!
Nem értem szól a hő imádság,
De áldva légyen Sulamith!
Engem, ki önbűneért szenved,
Sujtson bár büntető kezed,
De reá hints áldást, kegyelmet,
Ki csak miattam szenvedett;
Kinek emléke a halálba
Busan kísér, s még boldogít,
Ugy légy előfem, Isten áldva,
Mint áldva lészen Sulamith.
Hah! Isten megért! ostorozva
A Sámum a pusztába ront!
Temess el, porhab, tornyosodva,
Itt leljen sirt a fáradt csont.»

35b.

Légy áld - va, áld - - - - va Su - la - mith, Légy

áld - - - - - va, áld - va Su - - - - la - mith.

A végszavaknál a pusztai szélvész kezd dühöngeni, majd mind hatalmasabban zudul fel, s kavarja a halált hozó homoktornyokat; Assad halálos kimerültségében lerokad a pálma alatt, félig betemette már a homok. A vihar mintha csendesülne, midőn Sulamith jelenik meg kísérfőjével a szent szüzek menházát keresve, ahol életét imákban akarja eltölteni. Assad halófélben, önkivületben végsóhajként kiáltja el a »Sulamith« nevet, a leánykák figyelmessé lesznek a neszre, Sulamith a pálma felé tekint, s kétségbeesett sikojjal ismeri fel Assadját, szerelmét!

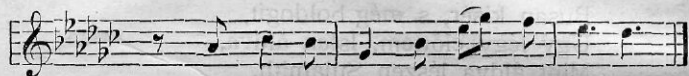
Lélekvesztesen rohan a haldoklóhoz, melléje rogy, az imádott főt ölébe veszi, s görcsös zokogással emlékszik vissza Salamon király ihletett látományára, mely őt ide utasította.

Assad, a haldoklásában megtisztult Assad boldogan ismeri fel kedvesét, s elszálló lelkének halk suttogásával kéri a boldogtalan leányka bocsánatát:

36.

Szép lá - to - mány ! Így hát ka - rod - ba vizs - sza - tér - tem,

Bo - csá - nat, bé - ke, sze - re - lem.

gyöngye remegés fut át testén, feje Sulamith ölébe hull és azzal a boldog tudattal leheli ki lelkét, hogy a boldogság örök hónapban örökre egyesülni fog kedvesével.

Sulamith kínos zokogással borul az imádott tetemre, a vihar teljesen elül, a fellegek szétoszlanak, mennyei dicsfény sugározza be a tájat, a függöny legördül.

Vége.

Könnyű operaátiratok = kezdők részére. =

Bayer F. Le petit debutant. Collection de petites Fantasies elegantes et faciles sur des Thèmes D'Operas modernes et favories pour piano à deux mains.

Nr. 1. Auber. Fra Diavolo.	Nr. 16. Meyerbeer. L'Etoile du Nord.
» 2. » La Muette de Portici.	» 17. » Les Huguenots.
» 3. Bellini. Norma.	» 18. » Le Pardon de Ploërmel.
» 4. » I Puritani.	» 19. » Le Prophète.
» 5. » La Sonnambula.	» 20. » Robert le diable.
» 6. Donizetti. L'Elisire d'amore.	» 21. Mozart. Don Juan.
» 7. » La fille du Regiment.	» 22. Nicolai. Die lustigen Weiber.
» 8. » Linda di Chammounix.	» 23. Rossini. Guillaume Tell.
» 9. » Lucia di Lammermoor.	» 24. Thomas Hamlet.
» 10. » Lucrezia Borgia.	» 25. » Mignon.
» 11. Flotow. Alessandro Stradella.	» 26. Verdi. Ernani.
» 12. » Martha.	» 27. » Rigoletto.
» 13. Gounod. Faust.	» 28. » La Traviata.
» 14. Herold. Zampa.	» 29. » Il Trovatore.
» 15. Meyerbeer. L'Africaine.	» 30. » Un Ballo in Maschera.
	» 31. Wagner. Lohengrin.
	» 32. » Tannhäuser.
	» 33. Weber. Der Freischütz.

Egy-egy szám ára 1 korona.

Megrendelhető:

Nádor Kálmán zeneműkereskedésében

Budapest, IV., Károly-körút 8.

s minden zeneműkereskedésben.

Dr. Vaszilievits Emil

népszerű

Operai Utmutatója.

A legkedveltebb operák

népszerű kalauza. Számos zene-példákkal.

A szövegkönyvek helyettesítésére.

Színházlátogatóknak nélkülözhetetlen.

Minden füzet ára 30 fillér.

1-ső sz.	Wagner.	A bolygó hollandi. Wagner Rikárd életrajzával.
2-ik sz.	"	Tannhäuser.
3-ik sz.	"	Lohengrin.
4-ik sz.	"	Tristan és Izolda.
5-ik sz.	"	A nürnbergi mesterdalnokok.
6-ik sz.	"	Rajna kincse.
7-ik sz.	"	A Walkür.
8-ik sz.	"	Siegfried.
9-ik sz.	"	Istenek alkonya.
10-ik sz.	Gounod.	Faust. Gounod életrajzával.
11-ik sz.	Verdi.	Aida. Verdi életrajzával.
12-ik sz.	Bizet.	Carmen. Bizet életrajzával.
13-ik sz.	Puccini.	Tosca. Puccini életrajzával.
14-ik sz.	"	Bohém-élet.
15-ik sz.	Meyerbeer.	Hugonották. Meyerbeer életrajzával.
16-ik sz.	Goldmark.	Sába királynője. Goldmark életrajzával.
17-ik sz.	Erkel.	Hunyadi László. Erkel életrajzával.
18-ik sz.	"	Bánk Bán.

A sorozatot folytatni fogjuk.

Megrendelésnél elegendő az illető szám megjelölése.